50a. Renovació de la Flama de la Llengua Catalana a Montserrat

Diumenge, 24 de febrer de 2019

Organització: Federació d'Entitats Excursionistes de Catalunya
Federació Catalana d'Alpinisme i Escalada

50 anys renovant la Flama de la Llengua Catalana

Tots a Montserrat per la Llengua!

Programa

A les 8 del matí: Sortida autocar de plaça de la Universitat, davant de la porta principal.

9.00 h : Arribada a Montserrat. Ofrena floral al monument al poeta Jacint Verdaguer.
Recordança del poeta Jep Gouzy.
Esmorzar

10.00 h : Trobada dels participants. Arribada de la flama.

10.30 h : Recepció de la Flama i benvinguda pel **pare abat Josep Maria Soler.**

11.00 h : Missa Conventual, ofrena de la Flama, cant del Virolai per l'**Escolania.**

12.10 h : A l'atri del monestir: Acte d'encesa de la llàntia commemorativa. Parlaments institucionals de Renovació de la Flama. Cant dels Segadors.

12.30h : Festa de la 50a Renovació de la Flama a la plaça, amb els castellers Pallagos del Conflent, Castellers del Riberal, Castellers de Terrassa i la Muixeranga de la Plana.

14.00 h : Dinar de germanor de l'Excursionisme a Montserrat.
Llevant de taula: Reconeixement a **Nemesi Solà i Franquesa**, guia d'Escoltes, activista cultural; compleix 90 anys; li ha estat concedida la Creu de Sant Jordi.
Lliurament als assistents d'un dossier de record.

17.00 h : Visita cultural.

20.00 h : Arribada a Barcelona

Import: autocar i dinar: 35 €

Organització: Federació d'Entitats Excursionistes de Catalunya
Col·laboració: Indrets del Record. IPECC. Casal Irla Horta-Guinardó.

Inscripcions: Indrets del Record Telf. 93 317 84 68

Llibreria Clau de Volta claudevolta@hotmail.com

La Renovació de la Flama de la Llengua Catalana arriba a mig segle.

La Federació d'Entitats Excursionistes de Catalunya, organitzadora d'enguany.

La Renovació de la Flama de la Llengua Catalana és un esdeveniment anual amb caràcter reivindicatiu, i alhora festiu, que organitza cada any una entitat o grup d'entitats i clubs excursionistes de la FEEC.

Aquesta activitat, que s'organitza ininterrompudament des de 1970, vol refermar, any rere any, la voluntat d'un poble per mantenir ben viva la llengua catalana tot fent un homenatge a Pompeu Fabra. L'activitat consisteix a renovar anualment la simbòlica Flama de la Llengua Catalana, que crema a l'atri de la basílica de la Mare de Déu de Montserrat sota el lema: **"L'encengué la fe, la portà l'esforç i la manté la voluntat d'un poble".**

El desembre de 2008, amb motiu del 40è aniversari de la celebració d'aquest acte, va tenir lloc a Montserrat un acte d'agraïment i reconeixement a les entitats i persones que han fet possible la Renovació de la Flama de la Llengua Catalana. Amb aquest motiu, la Federació d'Entitats Excursionistes de Catalunya va publicar el llibre *Quaranta anys de la flama de la llengua catalana (1968-2008)*, de Francesc Roma i Casanovas.

Els orígens. L'excursionisme en el centenari de Pompeu Fabra

L'any 1968 s'escaigué el centenari del naixement de Pompeu Fabra. Amb aquest motiu tingueren lloc una sèrie de celebracions reivindicatives de la personalitat del nostre país, celebracions a les quals es volgué sumar l'excursionisme.

Joan Costa va deixar escrit que "Quan parlàrem amb ells del nostre Campament, ens proposaren de col·laborar amb ells en l'encesa d'una flama davant la tomba del Mestre, que ells portarien més tard a Montserrat perquè fos guardada al monestir com a símbol de la nostra llengua. Quan tot estava preparat i ja havíem convidat totes les entitats excursionistes de Catalunya a participar en aquest Campament, els fets de maig a França van fer que els nostres amics ens demanessin d'ajornar-ho". D'altra banda, tenint en compte la vinculació de Fabra amb el món excursionista i la importància que la defensa de la llengua havia tingut dins d'aquest àmbit, algunes entitats demanaren al que aleshores es deia Federació Catalana de Muntanyisme de fer-ne un acte reivindicatiu. Aquestes entitats foren el Club Excursionista de Gràcia, el Centre Excursionista Àliga de les Corts, la Unió Excursionista de Catalunya i l'Agrupació Excursionista d'Etnografia i Folklore. La seva proposta va ser acceptada per unanimitat i amb entusiasme.

En vista de la coincidència, el CEC es va afegir a aquesta darrera comissió, la qual com a iniciativa bàsica es proposà d'instituir la Flama de la Llengua Catalana, encenent-la a Prada, al peu de la tomba de Pompeu Fabra, i fer-ne la portada a Montserrat a peu. La comissió La llàntia que es troba a l'atri del monestir en el moment d'una Renovació queda formada com es detalla a continuació.

Els actes, que com s'ha vist originàriament estaven previstos per al mes de juny, es varen haver d'ajornar a causa dels fets de Maig de 1968 a l'estat veí fins als dies 12 i 13 d'octubre de 1968.

A banda de les entitats excursionistes, a Prada es trobaren també una Delegació d'Entitats Culturals Catalanes d'Europa i Amèrica, amb seu a Perpinyà, que s'havia unit al projecte en iniciar de manera individual el seu homenatge a Fabra, i moltes persones que hi havien anat a títol particular. El primer dia hi hagué un foc de campament amb diferents actuacions, com la del grup de mim Els Rodamóns, de l'Agrupació Excursionista d'Etnografia i Folklore, o la de la Coral de Ràdio Terrassa. Després prengueren la paraula el Dr. Pere Gabarró i Jordi Mir que –no podia ser d'altra manera- varen glossar la figura de Fabra.

El dia següent, un grup d'excursionistes anà fins a l'Ajuntament, on fou rebut pel representant del batlle. En comitiva i passant per davant de la casa en què havia viscut i mort Fabra, on dipositaren un ram de flors, el grup es dirigí al cementiri on reposa el seu cos. Davant la seva tomba, la filla Carola Fabra procedí a l'encesa d'una flama. Per qüestions de capacitat, els parlaments posteriors es feren en un espai més ampli del cementiri. Hi prengueren la paraula Pau Llenes, Pau Roure, Renat Llech Walter, Josep Miracle, Joan Alavedra, Trias i Pujol, Josep Ventosa i Francesc Martínez Massó que tancà l'acte en qualitat de president de la Federació. Miquel Arimany llegí una poesia dedicada a Pompeu Fabra.

Segons la premsa francesa, més d'un miler de persones assistiren a aquests actes. Després dels parlaments, la comitiva emprengué el camí de Sant Miquel de Cuixà, on quatre sacerdots, un en representació del Principat, l'altre de Mallorca, el tercer de València i el darrer del Rosselló, oficiaren una missa. Al vespre, a Perpinyà, hi hagué una audició de sardanes i un recital de danses catalanes a càrrec de diferents grups rossellonesos en honor de Carola Fabra, motiu pel qual es féu lliurament d'un ram de flors a la filla del mestre. Mentrestant, la Flama feia nit a Marialles, primera etapa del seu periple cap a Montserrat.

El diumenge següent la Flama va arribar a Montserrat després d'una setmana de viatjar per camins de muntanya en vuit etapes. Hi participaren socis i sòcies de vint-i-una entitats, amb un total de 126 portadors. Només arribar, va ser recollida pel president de la Federació Catalana de Muntanyisme, qui la va dur fins a l'interior de la basílica, on se celebrà una missa.

Tot seguit hi hagué els parlaments del president de la Comissió Excursionista d'Homenatge a Pompeu Fabra i de l'abat Cassià Maria Just. Jordi Mir va ser l'encarregat d'encendre la llàntia que es troba a l'atri del monestir i que havia estat oferta en nom de tot l'excursionisme català.

Josep M. Pi, Josep M. Jerez, Ramon Salisi i Joan Masmitjà, membres de la Comissió del centenari de l'Excursionisme porten la torxa a Montserrat, l'any 1968.

"Tanqueu les nostres biblioteques si voleu;
però no hi ha cap porta, cap pany,
cap forrellat que pugueu imposar
a la llibertat de la meva ment."
Virgina Woolf

Estimadíssims socis i sòcies,

Aquest dimarts **comença el Judici a la Democràcia** i el primer que us vull dir és que estem més units i més forts que mai.

Divendres passat de bon matí ens vam poder abraçar amb **la Carme i la Dolors**, van ser uns pocs minuts però podeu imaginar que va ser un moment impossible d'oblidar. Vam fer el trajecte junts fins a Madrid, aïllats, en compartiments hermètics, de poc més d'un metre quadrat. Era impossible veure'ns, però ens enviàvem missatges de coratge i suport mutu. També escoltàvem els vostres clams i creieu-me si us dic que ens feu sentir afortunats.

La presó preventiva comporta una indefensió flagrant, i el tribunal que ens jutjarà ha vetat el testimoni d'experts internacionals i premis Nobel de la Pau. Però totes aquestes injustícies ens enforteixen encara més les conviccions. Desemmascararem la connivència dels poders de l'estat amb els hereus del franquisme. VOX, Fiscalia i advocacia de l'Estat van de bracet contra l'exercici de drets fonamentals, i això converteix el judici i les condemnes en una oportunitat excepcional cap a la República. La **mobilització permanent** esdevé del tot imprescindible.

Els presos no som la proclamació de cap derrota, i davant d'aquells qui branden plens de por la bandera de la repressió, cap odi ni rancor, al contrari. Ells criden perquè estan plens de por, però mai no podran silenciar les ganes de diàleg. És important que no ens deixem ningú pel camí, que tots els demòcrates de l'Estat, d'Europa i del món sencer també se sentin interpel·lats.

La nostra prioritat no és sortir de la presó, sinó la resolució del conflicte polític. Amb una ciutadania apoderada com **l'1 d'octubre** de 2017, estic convençut que aquesta societat serà allò que decideixi ser. Seguim el mestratge de persones excepcionals com Luther King, Gandhi, Rosa Parks, Thoreau, Hannah Arendt o el mateix **Xirinacs**, que en circumstàncies molt més adverses que les nostres van decidir no renunciar a perseguir els seus somnis.

Pels mesos que vindran, més generositat, empatia i sentit d'Estat que mai. Recobrem-nos en la nostra unitat i conjurem-nos en què, mentre l'Estat no doni resposta a aquest 80% de la societat catalana que vol resoldre el conflicte polític votant, estem obligats a exercir la **desobediència civil** tants cops com faci falta.

Salut, tendresa i sempre endavant!

Jordi Cuixart
President d'Òmnium Cultural
Presó de Soto del Real, diumenge 10 de febrer del 2019.

Fotografia: Lluís Brunet

Fossar de les Moreres, diumenge, 27 de gener de 2019.

Acte d'homenatge i comiat a Conxita Julià,
"la noia del mocador" del monument al president Lluís Companys.
Una peça musical interpretada per Miquel Sala-Claveras i Jordi Bansells
i una cançó cantada per la coral Poble que Canta, han fet sorgir un clam
per als presos i exiliats polítics, al Fossar de les Moreres: Llibertat!

NEMESI SOLÀ I FRANQUESA

Sindicalista i activista cultural

El 19 de febrer de 2019 fa 90 anys

El 2018 li ha estat concedida la Creu de Sant Jordi

Nemesi Solà i Franquesa va néixer a Barcelona el 19 de febrer de 1929.

Vida familiar

Matrimoni. Es va casar a Montserrat el dia 11 d'agost de 1958, amb Maria Gost i Viver.
Pare de sis fills: Joan Anton (mort el 1962), Montserrat, Francesc, Raimon, Roger i Aureli.
És avi i besavi. Una família nombrosa, pujats tots amb l'ideal d'humanitat i catalanitat.

D'ofici és forner i pastisser. Ha fet pa i pastissos a Barcelona, al forn dels seus pares, a Sant Pere Pescador i al monestir de Montserrat.

La mare. En Nemesi sempre conta que li deu molt a la seva mare, que era valenta, prudent, infonia el sentit de germanor entre tothom i d'estimació al país, tenia un bon coneixement de les herbes medicinals, els ensenyava rondalles, refranys, festes i molts elements de cultura popular. Era fornera, al forn dels pares. De jove era cap del moviment Pomells de Joventut, de Moià, associació creada per Josep Maria Folch i Torres.
El pare. Ens té dit que el seu pare era un home d'ideals, d'estimar Catalunya, i que sempre s'hi mantingué fidel, fins i tot en el moments difícils, i transmeté aquests ideals al fills.
La muller. A la Maria tots li coneixem les virtuts: generositat, bondat i paciència; i el seu coratge d'acceptar les activitats d'en Nemesi quan defensar els drets culturals i nacionals de Catalunya en temps del franquisme era arriscat; i el seu vetllar sempre per la família.

Activisme social

Escolà de Montserrat. Cantava, pensava i actuava. En Nemesi s'explica: "Vaig entrar com a escolà de Montserrat el 25 d'abril de 1939 i m'hi vaig estar quatre anys i mig sense sortir mai, i en vaig plegar el 13 de setembre de 1943. El primer any, el professor d'història, el pare Leandre, em va posar com a deures per a l'examen del mes de juny: "-Tu explicaràs la llegenda dels romans Caracota". Jo em vaig posar a llegir història. Arribat el dia de l'examen, li vaig explicar Caracota de passada i em vaig posar a fer "una cantarella" de la història que havia trobat i que m'agradava més: la rebel·lia dels ibers, els líders Indíbil i Mandoni, els ilergets, el poble iber que no es volia rendir; volia explicar-ho tot i anava dient i dient sense parar, sense fer ni una pausa d'un punt i a part. El monjo mestre em va aturar: 'O calles o et suspenc!' I vaig callar."
En Nemesi va callar allà, però no ha parat mai d'interessar-se per la història i per fer agafar afició a tothom per conèixer-la i defensar-la.
"Als catorze anys vaig deixar l'Escolania i a casa el pare ja m'esperava amb el davantal de forner a punt, al carrer de València entre Llúria i Bruc; abans de començar a treballar em va donar quinze dies de festa i me'n vaig anar de dret als Encants a remenar llibres d'història."

Excursionisme. "La meva vocació", diu en Nemesi, "era anar a muntanya a descobrir el país. Abans del 1947 ja sortíem d'excursió un grup d'antics escolans de Montserrat. De primer vàrem formar una colla isolada, en ser més nombre vàrem formar la Colla Senglars d'Antics Escolans de Montserrat, i ens vàrem ajuntar a l'Agrupament d'Escoltes de la Lliga de la Mare de Déu de Montserrat a la seu del carrer dels Arcs."

Escoltes en el servei d'ordre. El 1947 es va celebrar l'entronització de la imatge de la Mare de Déu de Montserrat promoguda per la Comissió Abat Oliba, que aplegà a Montserrat unes 50.000 persones procedents de totes les comarques catalanes. Aquest acte serví d'excusa per a fer una manifestació i reivindicació de catalanitat. En Nemesi, amb els escoltes, formava part del servei d'ordre i explica: "Estava programat que hi assistiria en Franco, però al final hi envià el ministre d'Afers Exteriors, Alberto Martín Artajo. Un grup d'escaladors, entre ells en Panyella, li dèiem Pany, que era un gran escalador, havien desplegat una gran bandera catalana a la falda de la Gorra Frígia, que dóna de cara al monestir, i era inabastable. S'acostà un policia al ministre i li digué: '¿Qué hacemos? ¡Que la quemen!', va dir el ministre. I l'Abat Escarré li va dir: 'No! Que seria una provocación.' I la bandera va presidir tots els actes."
El Front Nacional de Catalunya repartí octavetes de reivindicació política per la independència.

Cap d'escoltes. El 1950 varen fundar l'Agrupament Escolta Abat Marcet. En Nemesi fou escollit el primer cap de l'Agrupament Abat Marcet dels Minyons Escoltes de Catalunya.
En les reunions de colla, en fer el programa de curs, als objectius que es volien assolir, en Nemesi sempre hi afegia un desig: calia participar a fer treballs profitosos.

Els escoltes col·laboren en la societat. En Nemesi n'explica un exemple: "Durant prop de quatre anys, el 1950, el 1951 i el 1952, els minyons escoltes anàrem a netejar les parets del monestir romànic de Sant Pere de Casserres, a rascar el guix de les parets i deixar-les a pedra vista. Hi passàvem el dissabte i el diumenge de llargues temporades de l'any, quan feia bon temps, sobretot a l'estiu, que és quan alguns feien vacances. Anàvem amb tren fins a Manlleu i anant en línia recta topàvem amb el riu Ter, que envolta el turó del monestir fent tot de revolts i giragonses. Vàrem construir un pont per poder travessar el riu i enfilar cap al monestir sense haver de fer aquella gran volta que s'ha de fer per trobar el camí d'entrada a prop del Parador de Sau. El riu passa damunt de pedra i a l'estiu, quan anava baix, vàrem construir uns pilons de ciment, i amb troncs lligats amb cadenes, perquè l'aigua no se'ls emportés, vàrem fer aquesta passera i transportàvem el material a l'altra banda del riu fins al monestir. De primer vàrem fer feines de neteja, l'església havia estat una cort de xais, plena de palla i fems. A l'absis, en una petita obertura a la roca, hi havia un floc de roba amb un esquelet d'infant, sense urna ni res; tothom l'hi sabia i se suposava que era el Cos Sant del Nin de la llegenda. Treballàvem amb permís de l'amo i la gent de l'entorn s'alegrava que es posés fi a aquella deixadesa d'una obra tan històrica i important. Ben aviat s'hi va afegir un grup d'escoltes de Vic."
Aquests treballs varen ser la primícia, perquè el 1952 la família propietària va començar a fer les obres de consolidació de la basílica i de les construccions adossades.
Aquest exemple de treball de col·laboració només és un; en Nemesi en té molts i molts per explicar.

Formació autodidacta. En Nemesi no havia pogut tenir estudis formals: havia de ser forner, feia falta al forn de casa, però tenia inquietuds de tota mena, socials i culturals: la

història, l'arqueologia, l'art, la cultura popular, tot l'atreia; i era això el que transmetia a aquells infants i jovent que ell formava i ho concretava fent-los fer treballs perquè s'hi fixessin, perquè donessin valor a les feines, que els fessin venir ganes de fer coses i d'aprendre, de ser útils a la societat, de sentir vocació per allò que es fa, que s'aficionessin als estudis els qui en podien rebre, i als qui havien d'aprendre un ofici que el poguessin exercir amb predisposició i profit.

Sindicalista. Membre fundador del sindicat Solidaritat d'Obrers de Catalunya (SOC), fundat el 1958. Membre fundador de Grups Obrers de Promoció Social (GOPS) a la seu de Franciscàlia, a la Riera de Sant Miquel, en què s'organitzaven cursets i xerrades per a la gent jove.
En Nemesi assistí convidat a un curset a Friburg (Suïssa) a través de l'Organització Internacional del Treball (OIT).

Reunions a Franciscàlia. "A Franciscàlia", diu en Nemesi, "el pare Basili de Rubí, a més de l'edició dels centenars de pàgines de Critèrium i que hi feien reunions d'intel·lectuals, va arribar a acollir moltes causes clandestines, moltes més de les podem saber o suposar. Els GOPS hi anàvem a reunir-nos. Procuràvem promoure l'emancipació de la classe obrera.
La família Solé-Sugranyes vivia molt a prop de casa, la mare venia a comprar el pa i parlaven molt amb la meva mare; un dia li va demanar si alguns dels seus fills, en tenia molts, podrien apuntar-se per ser Escoltes. I s'hi varen apuntar l'Oriol, en Lluís i algun altre dels germans.
Més endavant, l'Oriol Solé Sugranyes, en Salvador Puig Antich i alguns altres venien a les reunions de GOPS a Franciscàlia, ja amb l'intent de captar gent entre el nostre grup de jovent perquè s'unissin a la seva activitat. La policia es veu que ja els seguia. El pare Basili de Rubí ho sabia i ho pressentia i de vegades ens deia: feu uns quants dies de vacances. I estàvem uns dies sense reunir-nos."

Activitats esportives. Ha practicat caminades, acampada, escalada, esquí, futbol, tennis de taula (ping-pong).

Campanyes cíviques i culturals de resistència. Participava a les campanyes ciutadanes de denúncia pública: "L'exili de l'Abat Escarré". Per les seves declaracions que el 14 de novembre de 1963 va publicar el diari *Le Monde*, el 1965 el règim franquista el va obligar a abandonar Catalunya i el 1966, malalt de mort, l'abat Cassià Just el va fer venir a Barcelona i fou enterrat a Montserrat. "Volem bisbes catalans!" (1966-1967). "Català a l'escola" promocionada per Òmnium Cultural (1968). "Els 18 del no": al Ple de Ajuntament de Barcelona del 4 de març de 1975, 18 regidors votaren no a la proposta de finançar classes de català a les escoles de primària. Hi hagué un moviment ciutadà d'oposició al règim a través d'entitats i d'organitzacions socials i polítiques clandestines.

Segrest de la Mare de Déu de Núria. Prenia part en moltes accions clandestines, des d'ajudar a passar gent per la frontera, a fer pintades, penjar banderes, distribuir fulls clandestins, però la més espectacular va ser participar, amb uns altres catalanistes antifranquistes, en el rapte de la imatge de la Mare de Déu de Núria; una acció feta per impedir que fos entronitzada pel nacionalcatolicisme el 8 i el 9 de juliol de 1967, en què hi havia d'assistir el mateix Franco. Estava anunciat al programa que seria el president d'honor de la cerimònia, i quatre dies abans la imatge va desaparèixer. Va ser un segrest que requeria un rescat en avenços de catalanització: que els bisbes fossin tots catalans a Catalunya.

La Flama del Canigó. Fou membre fundador de l'Associació Tradicions i Costums, d'Òmnium Cultural, el 1967. Membre fundador de la Flama del Canigó, com a conseqüència de la relació amb la Catalunya del Nord a través de Josep Deloncle i Josep Costa, de Perpinyà, i Gilbert Grau i Josep Gensana, d'Elna, gràcies a l'empenta dels quals es va fer la trobada de joventut al santuari de Sant Llorenç del Mont (Argelers, Rosselló) i es va crear la Flama del Canigó, dintre dels Focs de Sant Joan, que escampen la Flama al Canigó arreu dels Països Catalans i ara s'hi ha afegit amb entusiasme la Provença.

Fundador de l'Associació Familiar Laie (1970-1974). Amb gent de l'escoltisme, formaren un centre de comerç per donar empenta al cooperativisme: alimentació, llibres i electrodomèstics, al carrer de Pau Claris.

Patró de la Fundació Roca i Galès. Aquesta fundació fou constituïda el 6 de juliol de 1976 amb la finalitat d'estudiar i promoure el cooperativisme a Catalunya i els seus principis i valors i el coneixement i defensa del patrimoni natural i del benestar social dins l'àmbit cultural català.

President del Memorial 1714. El 26 de juny de 1985, el Secretariat del Memorial 1714, grup de ciutadans i entitats que des del 1976 lluita per aconseguir la dignificació de l'històric Fossar de les Moreres, es constitueix en Associació Memorial 1714. Nemesi Solà n'és elegit primer president. El 22 de febrer de 1985 havia signat el contracte d'arrendament d'un magatzem a la plaça del Fossar de les Moreres, núm. 2-4, baixos. En Nemesi aplegà una colla de jovent de l'Agrupament Escolta del Barri del Carmel que amb entusiasme col·laboraren a fer la neteja del local i descobriren que era un espai singular. És una obra del segle XVI, que havia estat la Sala Capitular dels clergues de Santa Maria del Mar; les parets eren de pedra vista, treballada, d'1,60 m de gruix, i en el sòl hi havia làpides sepulcrals. A mesura que es feien les troballes, en Nemesi n'anava informant al Servei d'Arqueologia de la Generalitat.

1985**.** Nemesi Solà, envoltat de jovent de l'Agrupament Escolta del Barri del Carmel, fent feines de neteja a la seu del Memorial 1714, local tot just acabat de llogar.

La reivindicació del Fossar de les Moreres. La lluita constant i dura que va haver de menar en Nemesi al capdavant del Memorial 1714, ajudat per entitats que hi donaven suport, per aconseguir que les obres que feia l'Ajuntament a la plaça del Fossar de les Moreres fossin respectuoses amb la història del lloc, és d'un valor i d'un mèrit mereixedors d'un reconeixement per part de tothom. Contactà sempre amb el Servei d'Arqueologia de la Generalitat. Requerí atenció constantment a l'Ajuntament. S'aconseguí que el 22 de març de 1986 el Parlament de Catalunya prengués l'acord que al Fossar de les Moreres "hi hagi una explicació detallada dels fets que hi succeïren", cosa que encara no s'ha aconseguit, es

publicà al *BOPC* 135, del 2 de juny de 1986. Després d'haver-ho sol·licitat durant anys s'aconseguí que la Generalitat de Catalunya declarés el Fossar de les Moreres com a "bé cultural d'interès nacional en la categoria de "lloc històric" i es publicà al *Diari Oficial de la Generalitat* el 3 de maig de 1999.

La vida a Sant Pere Pescador. El 1987 se'n va a viure amb la família a Sant Pere Pescador. Planta un forn i treballa de pastisser i de forner. La seva activitat cívica i cultural la continuarà allà on visqui.

Casal de Joventut Empordanesa. El 1988 participa en la creació d'aquest casal, que organitza activitats per al jovent.

Delegació d'Òmnium Cultural de l'Alt Empordà. Membre de la nova Junta que dinamitza les activitats de l'entitat, amb l'ajut de membres del Casal de Joventut Empordanesa.

Pastisser del monestir de Montserrat. Treballa en el seu ofici com a encarregat de la pastisseria de Montserrat (1993-1994).

El 1994 ve la jubilació. Però del seu activisme cultural no se n'ha retirat mai.

Divulgador de cultura. A través de parades en fires populars: venda de llibres vells, segells catalans, amb informació de la filatèlica catalana des del segle XIX, goigs, documents antics, reproduccions, informació sobre festes populars, especialment sobre els Focs de Sant Joan. Les parades eren el dissabte a Girona i el diumenge i festius allà on s'hi muntaven fires de llibres i antiquaris: Figueres, Banyoles, Cassà de la Selva, Girona, Olot, Besalú, Torroella de Montgrí, la Bisbal... I l'haureu pogut trobar cada any a l'Aplec del Pi de les Tres Branques, a la Trobada al Coll de Manrella (la Vajol) i per la Diada de l'11 de Setembre al Fossar de les Moreres.

Col·leccionista d'imatges de Sant Jordi. Té tota mena d'imatges de sant Jordi, patró de Catalunya, de Grècia, de Rússia i d'Anglaterra. Té reproduccions d'estampes, postals, làmines, escultures, pintures, ceràmiques, monedes..., principalment de Catalunya, però també d'aquests llocs citats. Té una col·lecció important, que mostra l'enginy i la cultura dels pobles. Pensa fer-ne donació a alguna entitat pública perquè pugui ser visitada per la ciutadania.

Reivindicacions pendents. Tota la vida s'ha dedicat a fer conèixer i a reivindicar fets socials, culturals i polítics, però encara avui en Nemesi està en peu de feina: "Hem de fer...", acostuma a dir. Sempre té apunt una llarga llista de fets històrics, personatges, commemoracions, plaques, noms de carrers que cal reclamar, que cal reivindicar, que cal recordar, que cal fer conèixer... Hi ha molta feina per fer! I té raó sempre. I com que el seu ideal és compartir, sempre deixa a tothom amb el delit i el neguit de treballar sense parar.

Reconeixements:

El 1988 li és atorgat el **Premi Jaume I d'Actuació Cívica de la Fundació Lluís Carulla**: "A Nemesi Solà i Franquesa. Per la seva tasca persistent i eficaç de lluitador català irreductible en molt diverses iniciatives cíviques, ja des dels temps més difícils."

L'Ateneu d'Acció Cultural (ADAC) de Girona, li atorga el **Premi a la Normalització Lingüística i Cultural** el 22 de maig de 2009, en el transcurs d'un sopar a l'Auditori.

Li és encomanat de fer el **Missatge de la Flama del Canigó del 2015**.

Li és concedit el **Premi Joan Amades de Cultura Popular i Tradicional 2015**. Aquest premi té l'objectiu de prestigiar, reconèixer i fer públiques les trajectòries de persones o organitzacions que han destacat en l'estudi, la promoció i la dinamització de la cultura popular i tradicional catalana. El rep el diumenge 17 de gener de 2016, a la seu del Memorial 1714: "A Nemesi Solà i Franquesa per la seva lluita en temps difícils i el seu compromís amb les tradicions i costums catalans. S'encarrega a ell i a la seva esposa de fer l'Ofrena floral setmanal al peveter d'Honor del Fossar de les Moreres. Li és ofert un dinar d'amistat i germanor al restaurant Santa Maria del Mar, acompanyat per més de cent persones, moltes de les quals l'han tingut per guia.

Nemesi Solà rep el Premi Joan Amades de Cultura Popular i Tradicional 2015, el diumenge 17 de gener de 2016, de mans d'Amadeu Carbó, president de la Fundació Joan Amades, a la seu del Memorial 1714.

A la plaça del Fossar de les Moreres, Nemesi Solà, envoltat de parents i amics, mostra el guardó del Premi Joan Amades.

Li és atorgada la **Creu de Sant Jordi**, el 23 de juliol de 2018, al Palau de la Música Catalana: "A Nemesi Solà i Franquesa en reconeixement a la seva contribució a la cultura catalana i als drets nacionals de Catalunya."

El president de la Generalitat de Catalunya, Quim Torra, imposa la Creu de Sant Jordi a Nemesi Solà, el 23 de juliol de 2018.

Jep Gouzy i Anrich

Sant Feliu d'Amunt (Rosselló)1933 - Pau (Occitània), 27 d'abril de 2018.

Poeta, dramaturg, escriptor de narrativa i assaig i traductor, psicoanalista i psicoterapeuta.

Ha traduït del castellà, del cors, del francès, de l'occità i del portuguès al català.

Jep Gouzy ha estat un dels poetes, traductors, dramaturgs i escriptors de narrativa i assaig més importants i prolífics de la Catalunya Nord. La seva obra –essencialment poesia, però també prosa– ha estat publicada a Barcelona i Perpinyà, a les editorials Columna, Viena i Llibres del Trabucaire. És traductor del català al francès d'obres de Blai Bonet, Ferran Torrent, Àlex Susanna, Jordi Pere Cerdà, Josep Maria Llompart, Marià Villangómez i Albert Villaró. Ha traduït al català l'obra occitana de Felip Gardy així com molts poemes de Leonard Cohen, Bob Dylan i Tom Waits. Ha fet versions de lletres de cançons de l'anglès al català, com les de Jim Morrison i Van Morrison.

La seva esposa, **Renée Sallaberry**, és traductora i ha traduït o versionat al francès moltes de les obres d'en Jep Gouzy, com també l'obra completa de Bartomeu Rosselló-Pòrcel i, entre altres obres, la novel·la de Toni Serra *Carrer de l'Argenteria 36*.

El seu pare fou **Marcel Gouzy**, poeta rossellonès.

En Jep es va apassionar des de ben jove pel teatre i treballà amb Pierre Brasseur, Jean Lagènie i Gilles Duché. Conegué a Avinyó Jean Vilar (occità fill de Sèta, creador del Teatre Nacional Popular i del festival d'Avinyó). Rebé el premi Jamati de teatre el 1954 i dirigí durant quatre anys el Théâtre d'Essai de Pau (Bearn).

Era professor de literatura castellana a la Universitat de Pau.

Treballà molts anys a la Universitat Catalana d'Estiu de Prada de Conflent.

Va participar a Ràdio Arrels, convidat per Joan-Pere Sunyer, dins el marc de les seves Edicions Hertzianes Arrels (EHA). Un primer cop el 2006, per presentar *«I el mar, allà com el plat dels déus.»* El 2009, per una presentació amb un acompanyament musical (Maties Mazarico) del seu llibre *S(a)lam Aleikum: òpera bàrbara a peu coix*.

Psicoanalista, va ser membre fins al 1992 de la Société Française de Psychothérapie Psychanalytique de groupe i de la lnternational Association of Group Psychotherapy. Presidí durant tres anys el GAIRPS de Perpinyà.

Col·laborà a revistes i periòdics francesos, catalans, castellans i occitans: *Revue d'Esthétique, Education et Théâtre, Revista de la Universidad de Salamanca, Avui, El Punt, Tramontane, Sant Joan i Barres, Serra d'Or, Annals de la Universitat Catalana d'Estiu,* etc.
El Centre d'Estudis Catalans (CEC) de la Universitat de la Sorbona de París, el 10 de juny de 2014, li reté un homenatge per la seva trajectòria professional, amb la presència d'Àlex Susanna, director de l'Institut Ramon Llull, Mònica Güell, directora del CEC, Marie-Claire Zimmermann, filòloga francesa, i la del mateix homenatjat.

Mor l'escriptor Jep Gouzy, una veu subversiva

Àlex Susanna

Si Jep Gouzy (Sant Feliu d'Amunt, 1933 - Pau, 2018), ciutadà francès, hagués escrit en francès, se l'hauria considerat una de les personalitats literàries més originals, renovadores i polifacètiques de la segona meitat del segle XX pel fet de ser un poeta, narrador, novel·lista, dramaturg, crític i traductor (de Blai Bonet, Llompart i Villangómez) que transitava d'un gènere a l'altre fins a convertir-los en vasos comunicants i fer de la contaminació entre gèneres un dels principals trets distintius de la seva obra polièdrica. Per sort nostra va decidir fer la seva obra en català i això el va convertir durant molts anys en un autor extraterritorial, fins que amb l'edició de l'impressionant *Poesia oberta 1950-1990* va ser reconegut com una de les veus poètiques més desinhibides i subversives del nostre panorama.

Però, qui va ser Jep Gouzy? Professor de literatura castellana a la Universitat de Pau; psicoanalista i psicoterapeuta; professor de la Universitat Catalana d'Estiu; actor i director de la companyia Théâtre d'Essai; melòman d'una curiositat insaciable, col·leccionista d'art africà, gran viatger i company de Renée Sallaberry. De tot aquest riquíssim pòsit es va nodrir la seva obra, que aspirava a donar veu als múltiples jos que l'habitaven: per això es va servir indistintament de tots els gèneres i en tots hi retrobem un do per fer de l'escriptura un instrument privilegiat d'expressió, de recerca, de joc i d'experimentació més enllà de límits i convencions.

Si hi ha hagut un autor capaç de reinventar-se fins al final ha estat Jep Gouzy, que en obres com *Un plat d'arròs per a Tom Waits* (1993), *La virginitat retrobada de Jim i Van Morrison* (1997), *Qui mata un ou mata un bou, concert live* (2002) i *S(a)lam Aleikum: òpera bàrbara a peu coix* (2009) ens proposa uns concerts a Perpinyà del tot memorables amb aquestes figures, a qui tradueix i fa cantar en català! És en companyia de tots ells que Jep Gouzy era més feliç, i aquest va ser el secret de la seva permanent joventut d'esperit. Ens va presentar Jordi Pere Cerdà el 1988 i d'ençà de llavors no vam deixar de veure'ns a una banda o l'altra dels Pirineus. Que la terra et sigui lleu, amic.

Àlex Susanna, ARA.cat, **Barcelona,** 29 d'abril de 2018.

Obres de Jep Gouzy escrites en català

Poesia

- *Espers de primavera*, 1961.
- *Com l'aigua enterboleix el vi / Comme l'eau trouble le vin*. Ed. bilingüe català-francès. Pau: Robert Lavielle, 1971.
- *Angola, o si tu fossis el negre / Angola ou si tu étais le nègre*. Ed. bilingüe. Pau: Robert Lavielle, 1973.
- *El violoncel amarg*. Barcelona: Barcino, 1976.
- *Saga de l'amor número 1*. Pau: Robert Lavielle, 1977.
- *Poesia oberta (1950-1990)*. Barcelona: Columna, 1991.
- *Les eloqüències del silenci*. Barcelona: Columna, 1991.
- *Els llavis blaus de la nostàlgia*. Barcelona: Columna, 1997.
- *Paraules d'una nit de maig*. Barcelona: Columna, 1999.
- *Imatges d'un racó*. Girona: Ajuntament de Girona i Llibreria 22, 1999. [Plec o *plaquette* Senhal]
- *Cementiri de Port Louis... i un mirall trencat / Cimetière de Port-Louis… et un miroir brisé*. Ed. bilingüe, trad. d'André Vinas). Perpinyà: Publications de l'Olivier, 2000. [Acompanyat d'un CD de música electrònica de Tristan Bizzarri]
- *Les eloqüències del silenci / Les éloquences du silence*. Gardona: Fédérop, 2000. [Reeditat en edició bilingüe, trad. al francès de Renée Sallaberry]
- *Qui mata un ou mata un bou - Concert live*. Barcelona: Viena, 2002.
- *Horitzó groc / Horizon jaune*. Ed. bilingüe català-francès, trad. de Renée Sallaberry i Bernard Lesfargues. Brageirac: Les Amis de la Poésie, 2004.
- *Díptic per a la llum / Diptyque pour la lumière*. Ed. bilingüe català-francès, trad. de Renée Sallaberry. Brageirac: Les Amis de la Poésie, 2005.
- *S(a)lam Aleikum, òpera bàrbar a peu coix / S(a)lam Aleikum, opéra barbare à cloche-pied*. Ed. bilingüe, versió francesa de Renée Sallaberry. Perpinyà: El Trabucaire, 2009.

Narrativa i assaig

- *Contalles de l'Oncle Josep*. Perpinyà i Canet de Rosselló: El Trabucaire, 1993.
- *Un plat d'arròs per a Tom Waits*. Perpinyà i Canet de Rosselló: El Trabucaire, 1993.
- *Bruse's Blues*. Girona: Ajuntament de Girona i Llibreria 22, 1994. [Plec o *plaquette* Senhal]
- *Aposta perduda*, Barcelona: Columna, 1995.
- *La virginitat retrobada de Jim i (I)Van Morrison: no-vela*. Perpinyà i Canet de Rosselló: El Trabucaire, 1997.
- *Entrada de fosc*. Barcelona: Columna, 1998.
- *Contes de la setmana entrant*. Perpinyà i Canet de Rosselló: El Trabucaire, 2000.
- *When Bob meets Eminem or Bob Dylan's 115th dream with a nip of Gin(é)*. Perpinyà i Canet de Rosselló: El Trabucaire, 2005. [Novel·la]

Coneixença d'en Jep Gouzy

Et vàrem conèixer, Jep Gouzy, al meu poble, al Concurs Parroquial de Poesia de Cantonigròs.
Amatent, hi acompanyaves en Carles Bauby, escriptor, cofundador i director de la revista *Tramontane*, la qual, ara fa cent anys, esdevenia el principal referent del catalanisme al Rosselló i donava a conèixer al sud de les Alberes què passava a Catalunya del Nord.
Tres anys hi vàreu venir: el 1961, en què et varen premiar *Espers de primavera*, i el 1965 i el 1966, amb voluntat de presència de la Catalunya del Nord.
Et va complaure ser pels verals de Jacint Verdaguer, a qui admiraves.
I el teu poema delicat, dedicat a encarar els ulls als aires de la Garrotxa...

Recordo la teva participació a la Setmana de la Poesia de Barcelona. El poeta que venia al darrere, admirat i astorat, després de la teva lectura escènica va dir: "Com puc llegir jo el meu poema després de l'actuació d'en Jep Gouzy!"
Car i car el teu record de la passada al carrer d'en Gignàs de Barcelona, on Joan Salvat-Papasseit va escriure el seu poema més popular.
Acuts a la trobada al carrer d'Aragó, casa veïna a aquella on Jacint Verdaguer emmalaltí i escriví els seus últims versos, a la casa del metge poeta Joan Colomines, evocant els versos del poeta i dedicant-n'hi d'altres.
Més trobades de poesia a Barcelona amb la teva esposa Renée, bon record de tots dos.
S'escaigué retrobar-te on vivies, a Pau. Amb l'Enric Garriga Trullols vàrem conèixer i preuar tot Occitània.
He rebut coses... En Jep, la Renée i la Teresa, tenen un punt en comú des de fa anys amb Jacint Verdaguer. Un comiat. La malaltia cruel se t'emportà un 27 d'abril.

Jep Gouzy, present! El teus versos parlen, acompanyen i perduren.

Florilegi

Espigolant versos al camp poètic de Jep Gouzy

El violoncel amarg.
Un llarg silenci que no és oblit.

Fidel,
avui trenco el silenci.
Avui pugen els crits.
Que el vostre crit sigui clar.
La mort, la mort i l'esperança.
Cap a la llibertat! Cap a la llibertat!

Els anys han mort a vora nostre.
El meu cor és encara fort
i fet per a viure i amar.

Les hores són un llibre.
Portar el seu cor és difícil.
La calma no existeix.
Nit estranya la de la meva naixença.
Sols els vells em comprendran.
Avui em sembla que no tinc por.
Jo em quedaré cobert de dolç silenci.
He conservat el meu somrís
i he volgut encara aprendre.

La nit no existeix.
Llenguatge dels sentiments.
La meva guerra: el temps que fuig.
Jo no tinc altre esper ni avenir que el silenci.

Feu non-non vosaltres que esteu contents,
nosaltres vetllem.
Vet aquí perquè escric aquest poema.
Les armes a la mà seria un altre home.
Sóc d'una edat que ha conegut la guerra
sofriment d'infant del 39.

Els esclats profunds.
Llavors alço la veu.
Importa poc si la nota es forta i desentona.
Jo sé el que és la pau, per als qui jamai no ho sabran,
reclamo!
Ésser senzill és difícil quan hom és perseguit.
Hi ha màrtirs del silenci... No se'ls diu res,
no saben... Ningú no vol que sàpiguen.

L'última nit a Barcelona...
pujaré a les branques d'un somni: tornar.

RECERCA

Busco per comprendre
si saps el que és
el bat del cor d'un poeta!

EN MEMÒRIA DE CARLES BAUBY

[....]

Teníem un amic silenciós i humil que lluitava
i molts,
molts,
molts entre nosaltres no ho volíem saber
perquè és difícil
acceptar que un altre
QUE NO SIGUIS TU
lluiti sol.

Compilació: Teresa Clota

indretsdelrecord@gmail.com